

تاریخ جهان

عثمانی ها و جنگ جهانی اول
سقوط یک امپراتوری مندرس!

نگاره ای از کنفرانس سن استافانو

رودسری – برآمدن عثمانی ها در آناتولی، سال ۶۷۸ هـ. ش. رقم خورد؛ آن ها به تدریج توانستند با استفاده از فضای به وجود آمده در خاور میانه، پس از هجوم خانمان سوز مغولان، پایه های قدرت خود را بر بقایای حکومت سلجوقیان روم، واپسین دودمان بر جا مانده از عصر رونق این سلسله، استوار کنند. دیری نگذشت که هجوم های سه، پنج و هفت ساله تیمور لنگ، عثمانی ها را تا مرز سقوط کامل بر د؛ اما آن ها توانستند دوباره خود را جمع و جور کنند و پس از تیمور، به توسعه قلمروشان بپردازند. چنین بود که تا پیش از تأسیس سلسله صفوی در ایران و اتحاد دوباره این کشور، عثمانی ها بر بخش زیادی از خاور میانه، تسلط نظامی و سیاسی پیدا کرده بودند و اگر، شاه اسماعیل یکم، ایران را زیر پرچمی واحد، متحد نمی کرد،، بیم آن می رفت که سرزمین ما هم به قسمتی از امپراتوری عثمانی تبدیل شود. عثمانی ها به ویژه در عصر سلیمان قانونی و سلیم، توانستند قلمرو خود را در اروپا نیز توسعه دهند و غرش توپ های آن ها، بالکان و سپس، اتریش را به لرزه انداخت و حتی، وین برای مدتی در محاصره نیروهای عثمانی گرفتار شد. با این حال، همان طور که برخی از مورخان معتقدند، زمینه های سقوط این امپراتوری بزرگ که خود را وارث خلافت عباسی می دانست، از دوران اوج قدرتش رقم خورد.

نقش حرمسراها که می شد در آن ردپای زنان غیرمسلمان و گاه، وابسته به ممالک توسعه طلب اروپایی را یافت، در این زمینه پررنگ بود. از سوی دیگر، عثمانی ها نتوانستند خود را با شتاب رونق فناوری و دانش، به ویژه علوم نظامی که در اروپا سرعتی عجیب به خود گرفته بود، تطبیق دهند و به تدریج، دیدگاه های سنتی و گاه خرافی، چنان در تاروپود نظام حکومتی عثمانی هایپچید که نتوانستند از سیادت خود بر دریای سیاه و مدیترانه به خوبی حراست کنند.

■ آغاز سقوط

طولی نکشید که دولت های اروپایی، رقابت های خود را به طور موقت کنار گذاشتند و در اتحادی راهبردی، زمینه ساز اضمحلال عثمانی شدند. عثمانی ها پس از انعقاد قرار داد سن استافانو با روس ها، در سال ۱۸۷۸ (۱۲۵۷ ه. ش)، عملاً تسلط خود را بر بالکان از دست دادند و متعاقب آن در پیمان برلین، نفوذ عثمانی در اروپا چنان محدود شد که فقط منطقه کوزوو، در اختیار آن ها باقی ماند. اروپایی ها برای جلوگیری از اقتدار دوباره عثمانی که اینک مرد بیمار اروپا نامیده می شد، کوشیدند تا مناطق تحت نفوذ این کشور را در آفریقا و جنوب غربی آسیا نامن کنند؛ مصر، عملاً از دوران هجوم بناپارت، به صورت نیمه مستقل اداره می شد و خاندان محمد علی پاشا، خدیوان مصر، اصولاً تنها به ذکر نام سلطان عثمانی به عنوان خلیفه، بسنده می کردند و در هیچ زمینه دیگری به اسلامبول جواب پس نمی دادند؛ همین وضعیت در لیبی و دیگر مستملکات آفریقایی عثمانی ها برقرار بود. جزیره ای شدن حکومت ها در سرزمین عثمانی، امکان بعیدن آن ها را توسط اروپایی ها فراهم کرد. به این ترتیب، در آغاز جنگ جهانی اول، دیگر اثری از اقتدار و گسترش پیشین عثمانی باقی نمانده بود؛ در همین زمان، لورنس عربستان با دادن زند به شورش های اعراب علیه عثمانی ها، حجاز را درن را بر ای حکومت عثمانی ناامن کرد. پیوستن سلطان عثمانی به معاهده دولت های محور و هم پیمانی با آلمان ها در جنگ جهانی اول، آخرین میخ بر تابوت امپراتوری مندرس عثمانی بود؛ بلافاصله با آشکار شدن نشانه های شکست در جبهه محور، عثمانی هم در گرداب سقوط افتاد و با پایان جنگ، کشور ترکیه، با مرزهای محدود به آناتولی، بر خاکستر امپراتوری بزرگ عثمانی ساخته شد.

سیستان؛ میزبان دومین تخت جمشید ایران

استان سیستان و بلوچستان، کهن ترین آتشکده پابر جا و مقدس ترین کوه تاریخ این سرزمین را در خود جا داده است

دورنمایی از کوه رستم، سیستان

دره نگاران – سراوان

یکی از کاخ های اطراف کوه رستم

آتشکده کرکویه در هیرمند

کرده و بر رونق آن و روستایی که در کنارش قرار گرفته، شهادت داده است. روایتی تأیید نشده وجود دارد که می گوید فردوسی برای یافتن منابع مورد نیازش هنگام سرودن شاهنامه، به کرکویه رفت و از بایگانی غنی آن ونیز، موبدانی که در آن به نگهداری متون تاریخی مشغول بودند، یاری گرفت. پیرامون این بنا، آجرهای بزرگ و منحصر به فردی از دوره ساسانی فرا گرفته است که نشان از رونق معماری در حلقه سیستان و بلوچستان دارد.

■ ستاره باران دره نگاران

در قلب بلوچستان، در فراخنای دشت تفتیده ای که امروز، اسیر سیلاب کوهکن است، در کنار روستای ناهوک، ۷۵ کیلومتری سراوان، کوهی قرار دارد که شب ها در زیر نور ماه، هزاران نگاره چشم نوازش، دیدگان آدمی را خیره و قلب را از شوری غریب، آکنده می کند؛ دره نگاران بزرگ ترین مجموعه شناخته شده سنگ نگاره در تمام ایران است که قدمتی ۱۰ هزار ساله دارد؛ حتی سنگ نگاره های سیمره، با تمام زیبایی و جذابیت، تاب برابری با دره نگاران را ندارد؛ این ها یادگاری از عصر پرشکوهی است که سیستان و بلوچستان، غرق در جنگل و چمنزار، بهشت شکارچیان باستانی بود. در این منطقه، می توان هزاران سنگ نگاره یافت که هر کدام داستان و روایتی متفاوت دروازه سیستان به سوی هرات می داند. یاقوت حموی نیز، این آتشکده پر سابقه را، توصیف

برخی از متون کهن تاریخ، این کوه را مدفن رستم، قهرمان اسطوره ای ایران می دانند. این جا را باید مقدس ترین کوه در تاریخ کشورمان بدانیم، شاید مقدس تر از دماوند؛ سرزمینی رؤیایی و خاطرنواز که پیشینیان ما را از هر سو، جلب می کرد و کرانه های فرهنگ ایرانی را به سمت شرق، گسترش می داد. در اطراف کوه، بناهای خشتی زیبا و شگفت انگیزی وجود دارد؛ قلعه کپک کپزاد، قلعه چهل دختر و قلعه سرسنگ، مجموعه ای از کاخ های باستانی ایران را کنار هم به نمایش می گذارد؛ هر تسفلد، باستان شناس آلمانی که به خاطر کارهایش در تخت جمشید شهرت دارد، کوه اوشیدا را تخت جمشید خشتی ایران نام نهاده است.

■ کرکویه؛ کهن ترین آتشکده پابر جا

شهرستان هیرمند در بخش شرقی استان سیستان و بلوچستان، میزبان یکی از کهن ترین مراکز تمدن ایرانی است؛ کرکویه، آتشکده ای است که متون کهن، قدمتش را تا دوره کیخسرو، پادشاه اساطیری ایران، عقب می برند؛ اما کارشناسان را عقیده بر آن است که این آتشکده، در دوره اشکانی بنا شده و در دوره ساسانی به اوج رونق رسیده و تا قرن هفتم هجری و هجوم گسترده مغولان به ایران، همچنان برپا بوده است. استخری، جغرافی دان برجسته مسلمان، کرکویه را دروازه سیستان به سوی هرات می داند. یاقوت حموی نیز، این آتشکده پر سابقه را، توصیف

اسناد تاریخی

مجلس عزاداری با سخنرانی رهبر انقلاب، شهید مطهری، شهید مفتاح و دکتر شریعتی

تاسوعای به یاد ماندنی انقلابیون

تاسوعای سال ۱۳۵۵، مصادف با ۱۰ دی ماه، برای انقلابیونی که به منظور عزاداری در منزل زنده یاد حاج عباس تحریریان گرد هم آمده بودند، روزی تاریخی و به یادماندنی بود. در این روز، جمعیت زیادی گرد هم آمدند تا ضمن اقامه عزایر خاندان عصمت و طهارت (ع)، به سخنان اندیشمندان مسلمانی گوش فرادهند که صلای ایستادگی در برابر طاغوت را سر داده بودند؛ جلسه ای مهم که در آن رهبر انقلاب، شهید مطهری، شهید مفتاح و زنده یاد دکتر علی شریعتی حضور داشتند و همگی به ایراد سخنرانی پرداختند. نماز مغرب این جلسه به امامت رهبر انقلاب، حضرت آیت ا... خامنه ای برگزار شد. مأمور ساواک که برای پوشش اطلاعاتی جلسه در آن حضور داشت، در گزارش خود که متن سند آن را مؤسسه مطالعات و پژوهش های سیاسی منتشر کرده، نوشته است:

«از: ۲۰-۱۲ به: ۳۱۲/ شماره گزارش: ۲۵۰۱۴/ ۱۲۸۵/ ... / منبع: شبوا/ منشأ: افراد سابقه دار/ موضوع: حضور مرتضی مطهری و چند نفر دیگر در منزل تحریریان؛ مورخه: ۱۰/ ۱۰/ ۳۵ (۱۳۵۵) مصادف با روز تاسوعا، عده ای از بازار گانان و مرتضی مطهری، سیدعلی آقا خامنه ای، دکتر علی شریعتی و دکتر مفتاح، به منظور صرف ناهار به منزل عباس تحریریان دعوت شده بودند. بعد از صرف ناهار و قرائت قرآن [به] وسیله آقای صبحدل، دکتر شریعتی اشعاری پر شور درباره امام حسین و روز عاشورا خواند و سپس یک نفر پیشنهاد نمود یکی از آقایان صحبت کنند و سید علی خامنه ای درباره نهضت پیامبران و مبارزه دو جمعیت «مستکبر و مستضعف» صحبت و بعد مرتضی مطهری در مورد کلمه توده و قیام از نظر قرآن و این که کلمه ای که بیشتر در قرآن آمده، قیام است مطالبی عنوان و در همین مورد شواهدی ذکر نمود. این بحث در ساعت ۱۶۰۰ خاتمه پذیرفت و سپس مرتضی مطهری و دکتر مفتاح محل مذکور را ترک کردند.

نظریه شنبه: پس از خروج مرتضی مطهری و دکتر مفتاح از منزل عباس تحریریان، دکتر شریعتی صحبت و سپس نماز مغرب و عشا [به] وسیله سید علی خامنه ای خوانده شد و در خاتمه سوره صف را مشار التیه تفسیر کرد.

نظریه یک شنبه: با توجه به سوابق افراد فوق الذکر سخنرانی آنان مورد توجه طبقه روشنفکر و دانشجو بوده و به نظر می رسد با شرکت در این مجالس بهره برداری های لازم را نیز خواهند نمود. لذا مراقبت از این گونه جلسات ضروری می باشد. اجتماع این افراد در یک محفل قابل بررسی و توجه است بعید نیست فعالیت جدیدی را شروع نمایند.»

صفحه آرایی

واحد صفحه آرایی روزنامه خراسان سفارش می پذیرد

۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰

layout@khorasannews.com

« آگهی فراخوان ارزیابی کیفی مشاوران »

شماره سامانه ستاد ۰۳۷۰۲۰۰۰۰۳۲۰۹۸۰۰

نام کارفرما: اداره کل بنادر و دریانوردی استان بوشهر

نشانی: بوشهر – انتهای بزرگراه طالقانی – اداره کل بنادر و دریانوردی استان بوشهر – کدپستی ۷۵۱۳۷۴۹۷۹۷

تلفن ۰۷-۳۳۳۲۲۰۵۱ و ۳۳۳۲۲۰۵۱-۰۷۷، فاکس ۰۶۵۰۰-۳۱۶۶۶۷۰۰ و ۳۱۶۶۶۷۰۰-۰۷۷، پست الکترونیک

www.bpmo.ir، آدرس سایت info@bpmo.ir

موضوع خدمات مشاوره: مشاوره فنی تعمیر و نگهداری تجهیزات مخابراتی و الکترونیکی اداره کل بنادر و دریانوردی استان بوشهر

گواهینامه صلاحیت حسب مورد: دارا بودن گواهینامه صلاحیت خدمات مشاوره در یکی از تخصص های ذیل:

گروه ارتباطات و فناوری اطلاعات – حداقل پایه ۱ تخصص انتقال یا حداقل پایه ۱ تخصص طرح جامع ارتباطات و فناوری اطلاعات

رشته و یا زمینه تخصصی مشاور: مخابراتی و الکترونیکی

محل، مهلت و نحوه دریافت اسناد: از تاریخ درج آگهی (روز دوشنبه مورخ ۹۸/۱۰/۲۳) تا ساعت ۱۷:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۹۸/۱۰/۲۹ با مراجعه به سایت (setadiran.ir) اسناد مناقصه را دریافت نمایند.

– محل و مهلت تسلیم پاکت پیشنهادها: مناقصه گران باید پیشنهادهای خود را بصورت الکترونیکی در سامانه ستاد به آدرس (setadiran.ir) تا ساعت ۱۷:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۹۸/۱۱/۱۳ بازگذاری نمایند

– محل و زمان بازگشایی پاکت پیشنهادها: پیشنهادهای مناقصه گران راس ساعت ۹:۰۰ روز دوشنبه مورخ ۹۸/۱۱/۱۴ در محل ساختمان مرکزی به آدرس دستگاه مناقصه گزار مفتوح خواهد شد.

اداره کل بنادر و دریانوردی استان بوشهر